

ZAPISNIK

sa 35. sjednice Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore,
održane 14. juna 2022. godine

Sjednica Odbora je počela u 10 sati i 15 minuta.

Odborom je, na sjednici, predsjedavao poslanik dr Srđan Pavićević, predsjednik Odbora.

Sjednici Odbora su prisustvovali poslanici, članovi Odbora: Milosava Paunović, doc. dr Draginja Vuksanović Stanković, dr Jevto Eraković, dr Halil Duković, mr Ivan Mitrović i dr Tamara Vujović.

Sjednici Odbora nijesu prisustvovali poslanici, članovi Odbora: mr Boris Mugoša, dr Albin Čeman, Maja Vukićević, dr Vladimir Dobričanin i Abaz Dizdarević.

Sjednici Odbora je, u skladu sa članom 65 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovala poslanica dr Lidija Kljajić, kao zamjena poslanika Abaza Dizdarevića.

Sjednici su, u cilju prikupljanja potrebnih informacija i stručnih mišljenja, prisustvovali Admir Adrović, ministar rada i socijalnog staranja, mr Aleksandar Damjanović, ministar finansija i Marija Popović, direktorica JU Centra za socijalni rad za Glavni grad Podgorica, opštinu u okviru Glavnog grada Golubovci i opštinu Tuzi. Pored navedenih lica, sjednici je prisustvovala Ivana Šuković, načelnica Direkcije za razvoj usluga u Ministarstvu rada i socijalnog staranja.

Takođe, sjednici su prisustvovali Ines Mrdović, iz nevladine organizacije Akcija za socijalnu pravdu i Mitar Radonjić, izvršni direktor Instituta za socijalnu i obrazovnu politiku.

Za sjednicu je predložen i jednoglasno usvojen sljedeći

DNEVNI RED

KONSULTATIVNO SASLUŠANJE NA TEMU:

„AKTUELNA SITUACIJA U OBLASTI SOCIJALNE POLITIKE“

U vezi predmetne teme **ministar rada i socijalnog staranja Admir Adrović** kazao je da su aktivnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja usmjerene na zaštitu ugroženih grupa

koje nijesu sposobne za rad i materijalno neobezbijedenu djecu, lica sa invaliditetom, starijih lica, žena, žrtava nasilja i drugih lica kojima je, usljed posebnih okolnosti, potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite. Naveo je da se prava iz oblasti socijalnog staranja mogu ostvariti u više od 13 centara za socijalni rad. Materijalna davanja, u 2021. godini, isplaćena su u iznosu od 80 mil.€, a za 2022. godinu, opredijeljena budžetska sredstva su u iznosu od 138 mil.€. Takođe, istakao je da je za isplatu dječjih dodataka za djecu do šeste godine života isplaćeno 5,6 mil.€. Podsjetio je da, od 1.oktobra 2022. godine, sva djeca do navršene 18. godine života stiču pravo na isplatu dječjeg dodatka. Naveo je da se, na mjesečnom nivou, za isplatu naknada po osnovu obeštećenja 14.935 bivših korisnica naknada po osnovu rođenja troje ili više djece iz budžeta izdvaja 3,5 mil.€. Takođe, naveo je da je za finansiranje usluga, po javnom pozivu, za SMS telefon za djecu i odrasle žrtve nasilja kao i za skloništa, namijenjena za žrtve trgovine ljudima, u 2022. godini opredijeljeno 140.000€, a za finansiranje usluga smještaja u javnim ustanovama, za prva četiri mjeseca tekuće godine, utrošeno 453.000€. Osvrnuo se na aktivnosti koje, u budućem periodu, Ministarstvo rada i socijalnog staranja planira da sprovodi u cilju daljeg unapređenja socijalne i dječje zaštite, a to su: unapređenje normativnog i strateškog okvira sistema socijalne i dječje zaštite, razvojno unapređenje usluga, unapređenje položaja RE populacije i drugih marginalizovanih grupa kao i zaštita lica sa invaliditetom. Na kraju je konstatovao da je neophodno jačanje kapaciteta centara za socijalni rad i kapaciteta ustanova socijalne i dječje zaštite.

Ministar finansija mr Aleksandar Damjanović, u svom izlaganju, osvrnuo se na tri zakonska rješenja iz oblasti socijalne politike koja zahtijevaju dodatna budžetska sredstva. Prvo zakonsko rješenje je povećanje minimalne penzije sa 147€ na 200€ od 1. septembra 2022. godine, koju prima 21.000 penzionera, za čije izdvajanje, na godišnjem nivou, je potrebno oko 16 mil.€. Naveo je da se, tokom godine, očekuje još jedno usklađivanje penzija koje će zavisiti od kretanja bruto zarade i stope inflacije. S tim u vezi, mišljenja je da treba naći model sa kojim bi se, nakon donošenja zakona kojim se planiraju izmjene i dopune Zakona o budžetu za 2022. godinu, koje se očekuju krajem jula tekuće godine, dala dodatna podrška penzionerima. Istakao je da je Zakon o obeštećenju bivših korisnica naknada po osnovu rođenja troje ili više djece drugo zakonsko rješenje za čiju primjenu, do kraja tekuće godine, treba izdvojiti dodatnih 10 mil.€. Na kraju, naveo je da je treće zakonsko rješenje, za koje treba obezbijediti budžetska sredstva Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti koji počinje sa primjenom od 1. oktobra 2022. godine, kojim se uvodi pravo na dječje dodatke za djecu do navršanih 18. godina života.

Marija Popović, direktorica JU Centra za socijalni rad za Glavni grad Podgorica, opštinu u okviru Glavnog grada Golubovci i opštinu Tuzi istakla je da se Centar trudi da socijalnu politiku sprovodi na najbolji mogući način kako bi se korisnicima omogućilo korišćenje prava iz oblasti socijalne i dječje zaštite. Takođe, istakla je da se uvođenjem novih prava, koja su u nadležnosti centara za socijalni rad mora voditi računa o prostornim i

kadrovskim kapacitetima. Na kraju, naglasila je da, u budućem periodu, treba posvetiti više pažnje prevenciji nego neodložnim intervencijama.

Mitar Radonjić, izvršni direktor Instituta za socijalnu i obrazovnu politiku naveo je da izdvajanje države, u iznosu od 250€, na mjesečnom nivou, za smještaj osoba koje su u stanju socijalne potrebe, nije dovoljno. Objasnio je da navedeni iznos nije dovoljan zbog toga što je za osam eura, na dnevnom nivou, osobama koje su u stanju socijalne potrebe teško obezbijediti tri obroka, dvije užine i zdravstvenu zaštitu. U svom izlaganju osvrnuo se na rad nadležnih komisija za licenciranje pružaoca usluga i nadzor stručnog rada pružalaca usluga. Na kraju, osvrnuo se na neke primjere iz prakse iz oblasti trgovine ljudima.

Član Odbora dr Jevto Eraković naveo je da ni za jedno zakonsko rješenje koje je, u prethodnom periodu, usvojeno nije urađena analiza o njihovom fiskalnom uticaju na budžet Crne Gore. Takođe, naveo je da, do kraja tekuće godine, nedostaje 40 mil.€ budžetskih sredstava za primjenu usvojenih zakonskih rješenja. Interesovalo ga je da li je urađena analiza za koliko je novca „uskraćen“ budžet Crne Gore zbog neradne nedjelje i da li je urađena analiza za uvođenje radne nedjelje u turističkim mjestima tokom ljetnje sezone.

Člana Odbora mr Ivana Mitrovića interesovalo je da li je urađena procjena koliko će prihodi Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, u tekućoj godini, biti veći ili manji zbog primjene programa „Evropa sad“ i da li je planirano da se, ukoliko prihodi budu veći, ta budžetska sredstva usmjere na poboljšanje socio-ekonomskog položaja penzionera. Naveo je da su, po njegovim saznanjima, izvorni prihodi iznosili u 2020. godini 331 mil.€, 2021. godini 334 mil.€, a za prvi kvartal 2022. godine 104 mil.€. Podsjetio je na procese koji su se, od 2012. godine, sproveli u oblasti socijalne i dječje zaštite. Kao jedan od njih, naveo je informacioni sistem socijalnog staranja koji je umnogome olakšao proces implementacije prava iz Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, koji je nakon toga dograđivan. Kazao je da je izdvajanje za najsiromašnije građane Crne Gore 10%, od ukupnih izdvajanja za socijalne transfere, što iznosi 12,5 mil.€. Takođe, naveo je da pravo na socijalnu pomoć ima 7.500 porodica ili 25.000 građana Crne Gore. Podsjetio je da je u Crnoj Gori stopa siromaštva 20% i naveo da 140.000 građana prima prihod koji je niži od nivoa prihoda koji se smatra linijom siromaštva. Kazao je da se u Crnoj Gori, prema podacima, 180.000 porodica nalazi u zoni siromaštva ili imaju veoma nizak intenzitet rada. Takođe, kazao je da je od 28. decembra 2021. godine broj korisnika dodatka za njegu i pomoć porastao za 130, a broj korisnika lične invalidnine za 220. Naveo je da se, na mjesečnom nivou, za dodatke za njegu i pomoć izdvaja 1,6 mil.€, a za najsiromašnije građane Crne Gore 700.000€. U svom izlaganju se osvrnuo na reformu sistema vještačenja invaliditeta i na gašenje servisa podrške siromašnim građanima. Podsjetio je da se od 2010. godine u Crnoj Gori razvilo 13 dnevnih boravaka za odrasla i stara lica, 17 dnevnih centara za djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju, porodični saradnik, SOS za žene i dr. Istakao je da je Dom starih „Grabovac“ u Risnu, kada je u pitanju

usluga, jedan od boljih domova u regionu, koji treba da bude za ponos sistemu socijalne i dječje zaštite. Takođe, istakao je da, u prethodnom periodu, nije urađeno ništa po pitanju jačanja prostornih i kadrovskih kapaciteta u ustanovama socijalne i dječje zaštite, a da su im se nadležnosti proširivale usvajenjem zakonskih rješenja. Na kraju, osvrnuo se na razrješenja direktora institucija iz oblasti socijalne politike, u prethodnom periodu.

Članica Odbora prof. dr Draginja Vuksanović Stanković istakla je da se zbog nepoštovanja prava zaposlenih od strane poslodavaca uvela neradna nedelja i da tako treba i da ostane jer Crna Gora nema organizovan sistem koji bi mogao da iskontroliše poslodavce kojima bi se dozvolila radna nedelja tokom sezone u turističkim mjestima. Interesovalo ju je da li ministar rada i socijalnog staranja ima saznanja ko od rukovodilaca institucija rada i socijalnog staranja ne ispunjava uslove predviđene za obavljanje funkcija na tim mjestima i kada će početi sa smjenom tih rukovodilaca. Takođe, interesovalo ju je kako načelnica Direkcije za razvoj usluga u Ministarstvu rada i socijalnog staranja nije uočila da rukovodioci domova za stara lica, koja su imenovana u prethodnom periodu, ne ispunjavaju uslove za obavljanje tih funkcija. Iskazala je interesovanje vezano za uslove za boravak lica u Domu za stare u Risnu i uputila ministru rada i socijalnog staranja sugestiju da, u narednom periodu, obiđe domove za stara lica, kako bi se upoznao sa uslovima boravka u njima. Na kraju, osvrnula se i na pojedine primjere iz prethodnog perioda a odnose se na oduzimanja djece jednom roditelju od strane centara za socijalni rad.

Članica Odbora dr Tamara Vujović, u svom izlaganju, osvrnula se na set zakonskih rješenja iz oblasti socijalne politike koji su, u prethodnom periodu, usvojeni u Skupštini Crne Gore. Interesovalo ju je da li je, od početka mandata 42. Vlade Crne Gore, došlo do značajnog pada broja usluga i programa koji se odnose na socijalnu i dječju zaštitu ili se zadržao nivo koji je bio tokom trajanja prethodnih mandata. Takođe, interesovalo ju je da li je Vlada Crne Gore dostavila mišljene na Predlog zakona o izmjenama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, koji je podnijela poslanica Branka Bošnjak. Tražila je pojašnjenje vezano za licence koje se izdaju nevladinim organizacijama i brojnost nevladinih organizacija koje je osnovao Mitar Radonjić. Istakla je da od ukupnog iznosa novčanih sredstava koja se izdavajaju za oblast socijalne politike izdvajanje od 10% koje ide najsiromašnijima je nasljeđe iz prethodnog perioda i da nije rezultat rada 42. Vlade Crne Gore. Osvrnula se i na probleme zbog nedostatka preciznih informacija ko su potencijalni korisnici prava iz oblasti socijalne i dječje zaštite. Takođe, osvrnula se na izjavu ministra finansija da će se procijeniti da li je opravdano uvođenje dječijeg dodatka za djecu čiji roditelji imaju zarade koje su iznad prosjeka standarda i navela je da je dječji dodatak podsticajna mjera svim roditeljima koji su uticali na poboljšanje nataliteta u Crnoj Gori, bez obzira na visinu njihove zarade.

Poslanicu dr Lidiju Kljajić interesovalo je kakvi su planovi vezani za uređenje oblasti socijalne politike na sjeveru Crne Gore i pozvala nadležno ministarstvo da posveti posebnu pažnju socijalnoj politici na sjeveru Crne Gore. Takođe, interesovalo ju je da li se ima u planu reevidencija primanja tuđe njege, jer je u prethodnih 18 mjeseci veliki broj naknada ukinut.

Član Odbora dr Halil Duković, na početku izlaganja, iskazao je nadu da realizacija budžetskih obaveza neće negativno uticati na realizaciju projekata koji su započeti na sjeveru Crne Gore. Interesovalo ga je zbog čega se kasni sa isplatom naknada za novorođenu djecu u iznosu od 500€ u opštinama koje imaju pozitivan prirodni priraštaj, a 1.000€ u opštinama koje imaju negativan prirodni priraštaj. Istakao je da su analize nevladinog sektora, u prethodnom periodu, bile veoma značajne za donošenje akata.

Članica Odbora Milosava Paunović, u svom izlaganju, osvrnula se na reviziju materijalnog obezbjeđenja za najugroženiju kategoriju i razloge zbog kojih je došlo do zastoja u isplati. Takođe, u svom izlaganju osvrnula se na nedostatke Zakona o obeštećenju bivših korisnica po osnovu rođenja troje ili više djece i navela da je cilj usvajanja ovog zakona bio pokušaj da se doprinese povećanju nataliteta u Crnoj Gori. Pitala je ministra rada i socijalnog staranja da li je upoznat sa problemom sa kojim su se suočile pojedine korisnice naknada po osnovu rođenja troje ili više djece koje su, u prethodnom periodu, ostvarivale pravo, ostale bez nadoknade jer ih sistem nije prepoznao zbog nedostatka određene dokumentacije. Istakla je da je veoma važno postojanje socijalnog kartona, kako bi se imali tačni podaci u kakvom se materijalnom položaju nalaze građani Crne Gore i koje su to kategorije građana kojima se, zakonskim rješenjima, treba pomoći.

Člana Odbora dr Jevta Erakovića je interesovalo na koji način će se unaprijediti socijalna politika koja je, u prethodnom periodu, urušena. Kritički se osvrnuo na činjenicu da niko od predstavnika 42. Vlade Crne Gore nije obišao ni jednu instituciju socijalne i dječje zaštite. Osvrnuo se na dobre rezultate u radu Doma starih „Grabovac“ u Risnu. Naveo je da fokus socijalne politike, u narednom periodu, mora biti usmjeren prema najsiromašnijim kategorijama. Na kraju, pohvalio je rad Odbora i predložio da se napravi plan posjeta institucija socijalne i dječje zaštite.

Mitar Radonjić, izvršni direktor Instituta za socijalnu i obrazovnu politiku naveo je da izdvajanje države, u iznosu od 250€, na mjesečnom nivou, za smještaj osoba koje su u stanju socijalne potrebe, nije dovoljno. Objasnio je da navedeni iznos nije dovoljan zbog toga što je za osam eura, na dnevnom nivou, osobama koje su u stanju socijalne potrebe teško obezbijediti tri obroka, dvije užine i zdravstvenu zaštitu. U svom izlaganju osvrnuo se na rad nadležnih komisija za licenciranje pružaoca usluga i nadzor stručnog rada pružalaca usluga. Na kraju, osvrnuo se na neke primjere iz prakse iz oblasti trgovine ljudima.

Ministar rada i socijalnog staranja Admir Adrović, u završnoj riječi, konstatovao je da se Ministarstvo rada i socijalnog staranja nalazi pred ozbiljnim izazovom nagomilanih problema iz prethodnog perioda. Objasnio je na koji način funkcioniše socijalni karton i osvrnuo se na njegove prednosti i nedostatke. Istakao je da je Ministarstvu upućena sugestija od strane zapadnih partnera da je potrebno uraditi analizu postojećeg socijalnog sistema i najavio, u narednom periodu, izmjenu Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti. Potvrdio je da je, od 1. januara 2022. godine, rad dnevnih boravaka u 13 opština obustavljen, ali da se u saradnji sa opštinama radi na njihovom otvaranju. Kazao je da će inicirati da Uprava za inspeksijske poslove izvrši nadzor u centrima za socijalni rad, kako bi utvrdila činjenice zbog kojih je došlo do smjene rukovodilaca u tim institucijama. Takođe, kazao je da je upoznat sa problemima u radu koje ima Dom za stare u Risnu i naveo da ga planira posjetiti. Naveo je da su pojedine opštine donijele akcione planove, a da jedan dio, još uvijek, nije i da se zainteresovanim poslanicima može naknadno dostaviti spisak opština koje još uvijek rade na izradi akcionih planova. Istakao je da je neophodno uraditi analizu za kompletnu socijalnu politiku sa posebnim akcentom na socijalnu politiku na sjeveru Crne Gore. Istakao je da Ministarstvo razmatra zakonski osnov kako da sprovede zaključak koji je donijela 42. Vlada Crne Gore za isplatu naknada za novorođenu djecu u iznosu od 500€ u opštinama koje imaju pozitivan prirodni priraštaj, a 1.000€ u opštinama koje imaju negativan prirodni priraštaj. Na kraju svog izlaganja konstatovao je da nema saznanja da je, u prethodnom periodu, bilo kašnjenja u isplati materijalnih davanja.

Ivana Šuković, načelnica Direkcije za razvoj usluga u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, u svom izlaganju, negirala je svoju uključenost u odabiru rukovodilaca centara za socijalni rad i ustanova za smještaj i istakla da su nadležnosti Direkcije, kojom rukovodi od 2017. godine, isključivo usluge socijalne i dječje zaštite. Takođe, negirala je svoje učešće u izradi podzakonskog akta koji se odnosio na rad Komisije za provjeru radne sposobnosti. Kazala je da je bila imenovana za predsjednicu Upravnog odbora za izbor direktora Doma starih Pljevlja i navela da je izbor novog direktora izvršen u potpunosti u skladu sa zakonom i nadležnošću Upravnog odbora na osnovu izvještaja koji je Upravni odbor dobio od Komisije za provjeru radnih sposobnosti i da je za direktora izabran prvorangirani kandidat koji je imao najviše bodova.

Ministar finansija mr Aleksandar Damjanović naveo je da su zakonska rješenja koja su, u decembru 2021. godine, usvojena u Skupštini Crne Gore uticala na sprečavanje pada životnog standarda usljed rasta inflacije i da će Ministarstvo finansija servisirati sve obaveze po osnovu usvojenih zakonskih rješenja. Takođe, naveo je da će finansiranje Fonda penzijskog invalidskog osiguranja Crne Gore, sa tekućim nivoom obaveza, biti održivo. Konstatovao je da je trenutno minimalna penzija 30% minimalne zarade, a da je u prethodnom periodu odnos minimalne i prosječne penzije bio 80% minimalne i prosječne

zarade. Objasnio je da će se nedjelja, u turističkim mjestima tokom sezone, uvesti kao radna kada se budu imali kapaciteti koji bi spriječavali zloupotrebe od strane poslodavaca.

Predsjednik Odbora dr Srđan Pavićević pozvao je članove Odbora da Sekretarijatu Odbora dostave u roku od sedam dana predloge ocjena i stavova, shodno članu 73 stav 5 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Sjednica je završena u 14 sati i 15 minuta.

**Sekretarka Odbora za
zdravstvo, rad i socijalno staranje**
Snežana Kaluđerović

**Predsjednik Odbora za
zdravstvo, rad i socijalno staranje**
dr Srđan Pavićević